

Satversmes 54. pants

**VALSTS PREZIDENTU VAR SAUKT
PIE KRIMINĀLĀS ATBILDĪBAS, JA
TAM PIEKRĪT SAEIMA AR NE
MAZĀK KĀ DIVU TREŠDAĻU BALSU
VAIRĀKUMU**

Satversmes komentāra autori:

Alla Spale

Laila Jurcēna

Satversmes 54.pants

1. Panta mērķis un konstrukcija
2. Prezidenta imunitātes institūts demokrātiskā tiesiskā valstī
3. Citu valstu konstitūcijās ietvertais regulējums
4. Panta saturs
5. Problēmjasutājumi

Panta mērķis un konstrukcija

- Panta mērķis – noteikt Valsts prezidenta nepolitiskās atbildības un imunitātes tiesisko regulējumu.
- Pantā noteikta Valsts prezidenta kriminālā atbildība un neaizskaramība, paredzot īpašu parlamentāru procedūru saukšanai pie atbildības – Saeimas piekrišanu ar ne mazāk kā divu trešdaļu balsu vairākumu.

Prezidenta atbildība

- Prezidenta atbildība parasti ir regulēta konstitūcijā.
- Valsts tiesību teorijā nošķir prezidenta politisko atbildību un juridisko atbildību.
- Juridisko atbildību veido kriminālā, administratīvā un civiltiesiskā atbildība. Pie juridiskās atbildības amatpersonu var saukt arī pēc amata pilnvaru beigām.

Prezidenta imunitātes institūts demokrātiskā tiesiskā valstī

Prezidenta imunitāte:

- īpašs konstitucionāli tiesisks regulējums attiecībā uz izņēmumiem no vispārējā nosacījuma par valsts galvas saukšanu pie atbildības
- viena no prezidenta konstitucionāli tiesiskā statusa sastāvdaļām
- prezidenta neatkarīgas darbības garantija, kas nodrošina valsts galvas netraucētu funkciju izpildi
- izņēmumu no tiesiskās vienlīdzības principa

Prezidenta imunitātes institūts demokrātiskā tiesiskā valstī

Imunitātes nosacījumi aizsargā amatu, bet nevis personu, kura ieņem šo amatu

Imunitātes mērķis:

- nodrošināt prezidenta kā konstitucionālās institūcijas (orgāna) pienācīgu un netraucētu funkcionēšanu, garantējot nepieciešamo amata neatkarību
- aizsargāt prezidentu no nepamatotām un politiski motivētām apsūdzībām
- saglabāt politisko stabilitāti un ārpolitisko attiecību nepārtrauktību

Imunitāte

Imunitātes saturu veido divi elementi:

- neatbildība (*non-liability, non-accountability*) – «*funkcionālā imunitāte*»
- neaizskaramība (*inviolability*) – «*procesuālā imunitāte*»

Citu valstu konstitūcijās ietvertais regulējums

- Regulējuma formas un satura atšķirības
- Neatbildības un neaizskaramības nošķiršana
- Procesuālu jautājumu risināšana
- Imunitātes ierobežojumi

Panta saturs

- Kriminālā atbildība
- Saukšana pie kriminālās atbildības
- Kriminālprocesuālā imunitāte
- Ierosināšana saukt pie kriminālās atbildības
- Saeimas piekrišana

Problēmjaudājumi

Prezidenta imunitātes atspoguļojums Satversmē

Kriminālprocesuālās imunitātes saturs un apjoms